

Odwrotne obciążenie podatkiem VAT w aspekcie płynności małych podmiotów z branży budowlanej

Angelika Kaczmarczyk*

Streszczenie: *Cel* – Celem rozważań zaprezentowanych w artykule jest analiza problemów związanych z procedurą wdrożenia odwrotnego obciążenia podatkiem VAT oraz próba oceny wpływu tego mechanizmu na płynność małych przedsiębiorstw należących do branży budowlanej w Polsce.

Metodologia badania – W artykule posłużono się krytyczną analizą aktów prawnych i dostępnej literatury z badanego zakresu oraz wnioskowaniem przez analogię.

Wynik – Celem wprowadzenia mechanizmu odwrotnego obciążenia podatkiem VAT jest uszczelnienie systemu podatkowego oraz zwiększenie wpływów z tytułu podatku VAT. NA początku roku 2017 objęto nim branżą budowlaną, jako kolejną branżą szczególnie narażoną na wyłudzenia podatku VAT. Należy rozważyć, czy korzyści wynikające z wprowadzenia odwrotnego obciążenia podatkiem VAT przedsiębiorstw branży budowlanej będą wyższe od kosztów poniesionych przez te przedsiębiorstwa.

Oryginalność/wartość – Artykuł zawiera pogłębioną analizę rozwiązań w zakresie odwróconego obciążenia podatkiem VAT w Polsce oraz w innych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Dodatkowo w sposób syntetyczny zaprezentowano wpływ mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT na płynność małych przedsiębiorstw z branży budowlanej.

Słowa kluczowe: odwrotne obciążenie VAT, branża budowlana, małe przedsiębiorstwo

Wprowadzenie

Podatek od towarów i usług (VAT) jest podatkiem pośrednim, który stanowi najważniejsze źródło finansowania budżetu państwa. W latach 2012–2015 wpływy z tytułu podatku VAT kształtowały się na poziomie około 120 mld zł, co stanowiło odpowiednio – 41,9%, 40,4%, 41,8%, 40,2% wpływów budżetowych kraju. Funkcjonowanie podatku VAT wydaje się być mechanizmem prostym. Przedsiębiorca (sprzedawca) dolicza do ceny swojego towaru (usługi) VAT i obciąża nim nabywcę. Nabywca (płatnik podatku VAT), jeśli wykorzystuje towar na potrzeby swojej działalności gospodarczej (opodatkowanej), ma prawo odliczenia tego podatku od podatku pobieranego przez siebie na etapie sprzedaży. Przedsiębiorcy są tylko pośrednikami w przepływie podatku VAT, faktycznym płatnikiem jest ostateczny konsument. Teoretycznie podatek VAT jest neutralny dla przedsiębiorcy. Pomimo prostego mechanizmu funkcjonowania tego podatku, nie wszystkie należne wpływy trafiają na konto

* dr Angelika Kaczmarczyk, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Katedra Teorii Rachunkowości i Analizy Finansowej, e-mail: angelika.kaczmarczyk@ue.wroc.pl.

budżetu państwa. Z roku na rok wzrasta nieszczelność systemu podatkowego w zakresie podatku VAT. Problem ten dotyczy wszystkich krajów Unii Europejskiej. W Polsce najniższy poziom luki podatkowej VAT był w roku 2007 i wynosił 0,6% PKB. W kolejnych latach systematycznie rósł od poziomu 1% PKB w roku 2008 do maksymalnego poziomu 2,9% PKB w roku 2013. Następnie, w 2014 roku, obniżył się nieco do 2,4%, by z kolei wzrosnąć do 2,8% PKB w roku 2015. Według raportu PWC, zmniejszenie luki podatkowej do poziomu z roku 2007 może spowodować wpływ do budżetu kwoty prawie 34 mld zł (Raport PWC, 2016). Nasilające się oszustwa w zakresie podatku VAT to nie tylko mniejsze wpływy do budżetu państwa, ale i inne negatywne konsekwencje, takie jak: nieuczciwa konkurencja, obniżenie wiarygodności przedstawicieli danej branży czy brak ochrony konsumenta.

W związku z powyższym zasady pobierania i odliczania podatku VAT są przedmiotem wielu dyskusji wśród teoretyków, praktyków oraz przedstawicieli organów podatkowych. W ciągu kilku ostatnich miesięcy Ministerstwo Finansów podjęło szereg działań mających na celu ograniczenie wyłudzenia podatku VAT w Polsce, czego efektem jest między innymi wprowadzenie mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT w przedsiębiorstwach należących do branży budowlanej.

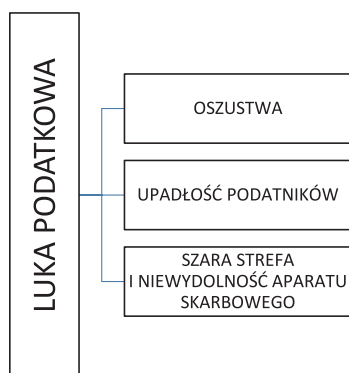
Celem artykułu jest próba oceny wprowadzonych rozwiązań w zakresie odwróconego obciążenia podatkiem VAT w branży budowlanej oraz analiza wpływu tego mechanizmu na płynność małych przedsiębiorstw budowlanych.

1. Oszustwa podatkowe a wyłudzenia podatku VAT

Według szacunków Komisji Europejskiej straty z tytułu uchylania się od opodatkowania (w tym z tytułu podatku VAT) mogą sięgać w całej Unii Europejskiej nawet 1 biliona euro rocznie (Gazeta.pl, 2009). W literaturze przedmiotu występuje wiele definicji i określeń oszustw czy nadużyć podatkowych, nazywanych zamiennie: oszczędnościami podatkowymi, uchylaniem się od opodatkowania, unikaniem opodatkowania, stosowaniem oporu podatkowego (Brzeziński, 2008, s. 111; Gomułowicz, Małecki, 2010, s. 304). „Oszustwo” w *Słowniku języka polskiego* (2007) określane jest jako „świadome wprowadzanie kogoś w błąd lub wykorzystanie czyjś błąd dla własnej korzyści”. Oszustwo podatkowe zatem jest wprowadzeniem w błąd organów podatkowych dla osiągnięcia lub próby osiągnięcia korzyści majątkowych. Należy zaznaczyć, iż redukcja obciążeń podatkowych czy optymalizacja podatkowa nie jest oszustwem podatkowym, w praktyce jednak różnica pomiędzy tymi pojęciami jest często trudna do sprecyzowania.

Na gruncie prawa karnego skarbowego oszustwo podatkowe jest utożsamiane z firmanctwem lub wyłudzeniem podatku (Ustawa, 1999). Wyłudzenia podatku VAT powodują powstanie tzw. luki podatkowej. Luka podatkowa to wysokość zobowiązań, jakie powinny zostać uregulowane przez podatników, w przypadku luki podatkowej VAT – przez płatników tego podatku. Stanowi ona zatem różnicę między tym, co faktycznie wpływa do budżetu państwa a kwotą, która powinna zostać zapłacona. Wyczerpującą definicję luki podatkowej

sformułował Instytut Polityki Finansowej Ministerstwa Finansów Republiki Słowackiej. Stanowi ona, iż „luka podatkowa to różnica pomiędzy podatkiem rzeczywiście zapłaconym i podatkiem, który powinien być zapłacony, jeśli wszystkie osoby fizyczne i prawne zadeklarowały swoje czynności i transakcje we właściwy sposób, w zgodzie z literą prawa i intencją prawodawcy (ducha praw). Luka podatkowa jest kalkulowana po uwzględnieniu kosztów kontroli podatkowej przez administrację podatkową” (Ministerstvo Financii Slovenskej Republiky, 2013). Należy zauważyć, iż z powyższych definicji wynika, że na wysokość luki podatkowej mają wpływ nie tylko oszustwa podatkowe, co zaprezentowano na rysunku 1.

Rysunek 1. Luka podatkowa

Źródło: opracowanie własne.

Luka podatkowa VAT jest problemem nie tylko Polski. W 2014 roku jeszcze wyższy poziom niż w Polsce luki podatkowej występował w Grecji, Włoszech, Rumunii, Słowacji, na Litwie i Łotwie (Raport PWC, 2016).

Przedstawione dane mobilizują administrację państwową do wzmożonych działań na rzecz zmniejszenia luki podatkowej w zakresie VAT. Instrumentem wykorzystywanym w tym celu jest mechanizm odwrotnego obciążenia podatkiem VAT.

2. Procedura odwrotnego obciążenia podatkiem od towarów i usług na tle rozwiązań unijnych

Obecna konstrukcja opodatkowania podatkiem VAT zapewnia neutralność tego podatku dla przedsiębiorstw. W transakcjach wewnątrzspółnotowych przyjęto zasadę, iż opodatkowanie występuje w kraju przeznaczenia towarów. Sprzedawca wysyłając towar do innego kraju członkowskiego, stosuje zwolnienie (stawka 0%), natomiast nabywca opodatkowuje taki towar w swoim kraju.

Mechanizm odwrotnego obciążenia VAT został dopuszczony dyrektywą 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 roku w sprawie wspólnego podatku od wartości dodanej, zwaną dalej Dyrektywą VAT (Dyrektywa WE, 2006). Zakłada on przeniesienie obowiązku rozliczenia podatku z dostawcy na nabywcę, co stanowi wyjątek od zasady, iż osobą zobowiązaną do zapłaty podatku VAT jest podatnik dokonujący dostawy towarów lub świadczenia usług. Powyższa Dyrektywa zawiera zamknięty katalog transakcji, które mogą być objęte tym mechanizmem. Kraje członkowskie chętnie korzystają z tego mechanizmu i obejmują nim różne branże. W tabeli 1 zaprezentowano wykaz przykładowych branż objętych odwrotnym obciążeniem VAT w poszczególnych krajach członkowskich.

Tabela 1

Wykaz branż objętych odwróconym obciążeniem VAT w niektórych krajach członkowskich UE

Kraj członkowski	Branże
Bulgaria	<ul style="list-style-type: none"> – dostawa odpadów (w tym złom) – dostawa zbóż i roślin przemysłowych
Wielka Brytania	<ul style="list-style-type: none"> – sprzedaż elektroniki – sprzedaż uprawnień do emisji gazów cieplarnianych
Czechy	<ul style="list-style-type: none"> – sprzedaż elektroniki – obrót gazem i elektrycznością – obrót zbożami i odpadami – usługi budowlane – dostawa metali (w tym szlachetnych)
Niemcy	<ul style="list-style-type: none"> – dostawa telefonów komórkowych, tabletów, laptopów i konsoli do gier – dostawa układów scalonych – dostawa gazu i energii elektrycznej na rzecz podatnika – pośrednika – dostawa metali (w tym szlachetnych) – usługi budowlane
Rumunia	<ul style="list-style-type: none"> – dostawa certyfikatów dotyczących gazów i energii elektrycznej – obrót złomem, odpadami, półproduktami żelaznymi i nieżelaznymi
Chorwacja	<ul style="list-style-type: none"> – dostawa nieruchomości zbywanych przez dłużnika z tytułu wyroku w ramach procedury przymusowej licytacji – obrót złomem, odpadami, półproduktami żelaznymi i nieżelaznymi – dostawa nieruchomości, gdy dostawca wybrał opodatkowanie dostawy – zapewnienie personelu do prac budowlanych – usługi budowlane

Źródło: opracowanie własne na podstawie Notification of the VAT Committee (2014).

Jak już wspomniano, kraje członkowskie mogą korzystać z mechanizmu odwrotnego obciążenia podatkiem VAT, ale tylko w stosunku do towarów i usług wymienionych w Dyrektywie UE. Dla pozostałych wymagana jest zgoda Rady wydawana na wniosek Komisji Europejskiej. W projekcie nowelizacji Dyrektywy VAT zaproponowano prawo wprowadzenia przez kraje członkowskie UE powszechnego mechanizmu odwrotnego obciążenia dla wszystkich towarów i usług, dla transakcji o odpowiednim progu wartościowym. Kraj członkowski musiałby wykazać spełnienie trzech warunków:

- poziom luki VAT musiałby być wyższy o 5 punktów procentowych od mediany takiej luki w całej UE,
- przestępstwa karuzelowe w danym kraju muszą odpowiadać za co najmniej 25% luki VAT,
- obowiązujące obecnie rozwiązania w danym kraju nie są skuteczne.

Dodatkowo, niezależnie od spełnienia tych warunków, odwrotne obciążenie VAT obejmie tylko transakcje o wartości powyżej 10 000 euro. Kraj wnioskujący będzie zobowiązany poinformować Komisję Europejską, na jak długo planuje wprowadzić mechanizm odwrotnego obciążenia VAT.

Początkowo w Polsce największy odsetek wyłudzeń VAT występował w obrocie złomem oraz uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych. Po raz pierwszy w Polsce skorzystano z mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT 1 kwietnia 2011 roku właśnie w odniesieniu do tych działalności. Następnie, w roku 2013, rozszerzono ten katalog o transakcje dotyczące wyrobów stalowych, a w roku 2015 – dodatkowo towary elektroniki użytkowej, takie jak telefony komórkowe, laptopy i konsole do gier. Dane statystyczne wyraźnie wskazują, iż wprowadzenie procedury odwróconego obciążenia VAT zmniejsza skalę wyłudzeń podatku. Przykładem może być obrót elektroniką użytkową, gdzie deklarowany w Polsce wywóz laptopów, notebooków i tabletów, różnił się w stosunku do raportów unijnych o około 170%, ale tylko do lipca 2015 roku. Po tej dacie (wprowadzenie odwróconego obciążenia VAT dla elektroniki użytkowej) różnica ta spadła do 6% (Raport ZIPSEE, 2016).

3. Odwrotne obciążenie VAT w branży budowlanej – problemy terminologiczne

Skala wyłudzeń VAT oraz satysfakcjonujące wyniki uzyskane dzięki zastosowaniu odwrotnego obciążenia VAT w innych wrażliwych branżach, spowodowały wprowadzenie tego mechanizmu w branży budowlanej. Od stycznia 2017 roku obowiązuje nowy katalog usług budowlanych, które są objęte tym rozwiązaniem. Usługi budowlane podlegają procedurze odwrotnego obciążenia VAT, jeśli spełniają następujące warunki:

- przedmiotem zakupu są usługi wymienione w załączniku nr 14 ustawy o VAT,
- usługodawcą jest czynny podatnik VAT, u którego sprzedaż nie jest zwolniona od podatku i mający status **podwykonawcy**,
- usługobiorcą jest podmiot zarejestrowany jako czynny podatnik VAT (Ustawa, 2004).

Większość przedsiębiorstw działających w branży budowlanej to przedsiębiorstwa mikro i małe. Nie zatrudniają wykwalifikowanej kadry do obsługi prawnej i podatkowej. Obecne przepisy zawierają wiele nieścisłości, które komplikują ich rozliczenia z urzędem skarbowym. Ustawodawca uzasadnia wprowadzenie mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT nieprawidłowościami zaobserwowanymi na tym rynku, w zakresie rozliczania podatku VAT (przede wszystkim fikcyjne transakcje).

W usługach budowlanych występują trzy podstawowe grupy podmiotów: inwestor, główny wykonawca oraz podwykonawcy. Dla głównych wykonawców nic się nie zmienia, wystawiają faktury jako sprzedawcy dla inwestora obciążone podatkiem VAT, natomiast faktury od podwykonawców będą fakturami netto, bez naliczonego podatku VAT. Podstawowym problemem dla małych przedsiębiorstw jest brak ustawowej definicji podwykonawcy. *Słownik języka polskiego* (2007) definiuje podwykonawcę jako „firmę lub osobę wykonującą pracę na zlecenie głównego wykonawcy”. Jest to jednak definicja bardzo ogólna i niestety nie wyczerpuje tematu usług budowlanych, gdzie czasami trudno zidentyfikować głównego wykonawcę. Sięgając do orzecznictwa sądowego, można znaleźć następujące terminy podwykonawstwa:

- dla przyjęcia, że umowa jest umową o podwykonawstwo robót budowlanych, istotne znaczenie mogą mieć takie elementy, jak: związek powierzanych robót z rozwiązaniami technicznymi ujętymi w projekcie budowlanym czy pozwoleniu na budowę (Wyrok Sądu Apelacyjnego Aca 242/14, 2014),
- nie są niewątpliwie umowami o podwykonawstwo (...) umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą maszyn i urządzeń potrzebnych do wykonania robót budowlanych, jak też umowy zawierane przez **wykonawcę z dostawcą materiałów budowlanych** (Wyrok Sądu Najwyższego CSK 106/08, 2008).

Z pewnością można stwierdzić, iż podwykonawcą jest podmiot wykonujący roboty budowlane, nie jest nim natomiast podmiot, który dostarcza materiały, narzędzia, maszyny. Przedsiębiorca przyjmujący zlecenie nie zawsze ma możliwość identyfikacji przedsiębiorcy pod kątem, czy jest on wykonawcą czy podwykonawcą. Wiele drobnych usług budowlanych nie opiera się na umowach, w których ewentualnie strony mogłyby oświadczyć o swoim statusie. Dodatkowo sami przedsiębiorcy nie mają takiej pewności. Czy głównym wykonawcą jest ten, który prowadzi całą inwestycję budowlaną, czy też firma odpowiedzialna kompletnie za pewien odcinek robót. Jest to trudne do ustalenia, zwłaszcza w przypadku dużych i złożonych inwestycji. Problem jest jeszcze większy w przypadku konsorcjum oraz np. przy inwestorach zastępczych. Z przepisów ustawy o podatku od towarów i usług wynika tylko jeden pewnik – mechanizm odwrotnego obciążenia podatkiem VAT nie dotyczy faktur wystawionych przez głównego wykonawcę na rzecz inwestora. Obowiązek weryfikacji statusu podwykonawcy ciąży na podmiocie świadczącym usługi budowlane, a to jest zdezeterminowane tym, czy nabywca usług wykorzystuje te usługi do dalszego świadczenia usług budowlanych, czy też jest ich konsumentem. Nie zawsze jest to możliwe z punktu widzenia świadczeniodawcy, poza tym jest trudne do weryfikacji i odpowiedniego udokumentowania statusu podwykonawcy. Czy ewentualne oświadczenie nabywcy usługi jest wystarczającym dowodem i powoduje zniesienie odpowiedzialności z tytułu błędnego rozliczenia podatku VAT z osoby wykonującej usługi budowlane? Niestety, regulacje prawne nie udzielają odpowiedzi na te pytania. Czytając zapisy ustawy o podatku od towarów i usług, sam fakt refakturowania usług budowlanych powinien powodować obowiązek stosowania odwrotnego obciążenia VAT.

4. Podatek od towarów i usług a płynność przedsiębiorstwa

Nowe przepisy wprowadzające obowiązek odwróconego obciążenia VAT faworyzują generalnych wykonawców, w praktyce są to duże przedsiębiorstwa budowlane. Tylko oni mogą wystawiać inwestorowi fakturę powiększoną o podatek VAT. Dodatkowo od podwykonawców otrzymują faktury w kwocie netto, co efekcie polepsza ich płynność finansową. Przychody wpływają wyższe, a realne płatności są niższe. Niestety, dla małych przedsiębiorstw, z których usług zazwyczaj korzystają duże przedsiębiorstwa budowlane, jest to rozwiązanie niekorzystne. Podwykonawca przestaje wykazywać VAT należny, ale nie przestaje ponosić kosztów działalności (paliwa, usługi obce, zużycie materiałów). Dodatkowe wpływy z VAT należnego poprawiały bieżącą płynność małych przedsiębiorstw. Podwykonawcy kupują obecnie materiały budowlane, oczywiście w cenach brutto, co może zachwiać ich płynnością finansową, zwłaszcza w sytuacji, gdy faktury muszą regulować w krótkim okresie.

Tabela 2

Wskaźniki płynności w wybranych małych firmach budowlanych z województwa dolnośląskiego w miesiącu wrześniu

Przedsiębiorstwo	Wybrane dane finansowe (w zł)	Wskaźnik płynności natychmiastowej (gotówka/zobowiązania bieżące)	Wskaźnik płynności po uwzględnieniu odwróconego obciążenia VAT (eliminacja VAT należnego) – symulacja
Usługi budowlane (wykończenie wnętrza)	Aktywa obrotowe: gotówka na rachunku bankowym: (wpływy ze sprzedaży usług – 11 500 plus 2 645 VAT należny, wydatki na zakup – 7000 plus 1610 VAT naliczony) Zobowiązania bieżące: zobowiązania wobec pracowników – 5000	(5535/5000) 1,1	(2890/5000) 0,58
Usługi ciężkim sprzętem budowlanym	Aktywa obrotowe: gotówka w kasie (ze sprzedaży usług – 10 000 plus 2300 VAT należny, wydatki na zakup – 4500 plus 1035 VAT naliczony) Zobowiązania bieżące: 8000	(6765/8000) 0,85	(4465/8000) 0,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych finansowych przedsiębiorstw z 30 września 2016 r.

U podwykonawców pojawi się nadpłata podatku VAT, którą można rozliczać w kolejnych okresach rozrachunkowych. W ich przypadku jest to jednak pozbawione sensu, gdyż powoduje jeszcze większe zatory płatnicze. Drugą możliwością jest złożenie wniosku o zwrot podatku VAT naliczonego, którego okres zwrotu to 60 dni lub do zakończenia weryfikacji rozliczenia. Okres zwrotu podatku VAT jest w tym przypadku dłuższy niż w momencie ewentualnego samodzielnego odliczenia VAT. W tabeli 2 zaprezentowano wskaźnik płyn-

ności natychmiastowej w danym miesiącu, w wybranych małych firmach budowlanych we wrześniu 2016 roku oraz poziom wskaźników, jaki występowałby w przypadku zastosowania mechanizmu odwróconego obciążenia VAT. Dla zobrazowania problemu wybrano tylko operacje gotówkowe i płynność policzono dla miesiąca września, nie uwzględniając podatku VAT naliczonego, który firmy odzyskają dopiero za ponad 60 dni lub dłużej, jeśli zostanie wszczęte postępowanie sprawdzające. W zobowiązaniach nie uwzględniono VAT należnego, gdyż jego płatność będzie przypadała dopiero w miesiącu następnym. Obliczenia mają na celu ukazanie braku możliwości dysponowania podatkiem VAT należnym, w przypadku stosowania procedury odwrotnego obciążenia VAT.

Uwagi końcowe

Wprowadzenie mechanizmu odwróconego obciążenia podatkiem VAT w branży budowlanej znajduje uzasadnienie w danych statystycznych, informujących o oszustwach związanych z podatkiem VAT. Niestety, przepisy wprowadzono nie uwzględniając specyfiki branży budowlanej. Nie doprecyzowano także definicji, które determinują stosowanie zapisów ustawy o podatku od towarów i usług. Przede wszystkim brakuje definicji podwykonawcy, dedykowanej konkretnie dla branży budowlanej. Wskazanie, iż jest to firma wykonująca usługi na rzecz głównego wykonawcy, jest daleko idącym uproszczeniem.

Ponadto ustawodawca nie wziął pod uwagę specyficznych warunków, w jakich działają mali przedsiębiorcy w branży budowlanej. Jest to często działalność sezonowa, wrażliwa na wahania płynności finansowej. Przychody brutto pozwalają na sfinansowanie zakupu materiałów lub usług obcych.

Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż podatek VAT jest podatkiem wielofazowym i powinien być pobierany na poszczególnych szczeblach obrotu. Wprowadzenie odwróconego obciążenia VAT powoduje utratę pierwotnego charakteru tego podatku. Ponadto – jak zauważa J. Szlęzak-Matuszak – mechanizm odwróconego obciążenia VAT jest mechanizmem punktowym, co w praktyce oznacza, że jego zastosowanie w jednej branży powoduje przesunięcie przestępczych praktyk do innych branż. W rezultacie, z punktu widzenia całej gospodarki, skala nadużyć nie zmniejsza się (Szlęzak-Matuszewicz, 2015, s. 275).

Literatura

- Brzeziński, B. (2008). *Wprowadzenie do prawa podatkowego*. Toruń: TNOiK.
- Dyrektywa 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej. Dz.Urz. UE L 347 z 11.12.2006 r.
- Gazeta.pl (2009). *Wyludziali VAT. Państwo straciło 40 milionów złotych*. Pobrano z: www.katowice.gazeta.pl (29.09.2009).
- Gomułowicz, A., Małecki, J. (2010). *Podatki i prawo podatkowe*. Warszawa: Lexis Nexis.

- Ministerstwo Finansii Slovenskej Republiky (2013). *The Estimate of Value Added Tax Revenue Loss*. Pobrano z: www.finance.gov.sk.
- Notification of the VAT Committee (2014). Pobrano z: ec.europa.eu.
- Raport PWC (2016). *Wyłączenia VAT – luka podatkowa w 2015 r. i prognoza na 2016 r.* Pobrano z: www.pwc.pl.
- Raport ZIPSEE (2016). Raport Związku Importerów i Producentów Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego. Pobrano z: www.zipsee.pl (13.03.2017).
- Słownik języka polskiego* (2007). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Szłezak-Matusewicz, J. (2015). Odwrotne obciążenie VAT jako mechanizm przeciwdziałający oszustwom podatkowym. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 864. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, 76* (1).
- Ustawa z 10 września 1999 r. Prawo karne skarbowe. Dz.U. nr 83, poz. 930 ze zm.
- Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Dz.U. 2016, poz.710.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 lipca 2014. Aca 242/14. Pobrano z: www.orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r. CSK 106/08. Pobrano z: www.sn.pl.

REVERSE CHARGE AND LIQUIDITY OF SMALL CONSTRUCTION COMPANIES

Abstract: *Purpose* – Purpose of the article is analysis of the problems associated with the procedure of implementation of the reverse charge VAT, and attempt to assess the impact of this mechanism on the liquidity of small enterprises belonging to the construction industry in Poland.

Design/methodology/approach – Critical analysis of legal acts and literature.

Findings – Consider whether the benefits of the reverse charge VAT construction companies will be higher than the costs incurred by these companies.

Originality/value – Article contains in-depth analysis of solutions for the reverse charge VAT in Poland and other EU member states.

Keywords: construction industry, small enterprises, reverse charge

Cytowanie

Kaczmarczyk, A. (2017). Odwrotne obciążenie podatkiem VAT w aspekcie płynności małych podmiotów z branży budowlanej. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, 4* (88/1), 87–95. DOI: 10.18276/frfu.2017.88/1-08.